

บทความวิจัย

ทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบเงินรูปสินเชื่อบุคคลของประชาชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

สาริษฐ์ โปธิศรี¹

กลางใจ แสงวิจิตร²

พรทิพย์ จิระธำรง³

พนิน อินทะระ⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีหนี้ในระบบและประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ โดยแบ่งเป็น ทัศนคติต่อหนี้ในระบบ ทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบ และทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบ และศึกษาความแตกต่างของทัศนคติจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลการเป็นหนี้ในระบบ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติเชิงพรรณนา t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ยังได้ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและทำการวิเคราะห์

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: sarit.phosri@gmail.com

² อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: klangjai.s@psu.ac.th

³ อาจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: pomtip.ki@psu.ac.th

⁴ อาจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: panem.i@psu.ac.th

เนื้อหา ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นหนี้มีทัศนคติต่อหนี้ในระบบว่าเป็นเงินกู้ในระบบสะดวก รวดเร็วและง่ายกว่าสถาบันการเงิน ส่วนทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบและทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบ ทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติมองว่าลูกหนี้บางรายไม่ได้มีฐานะที่ยากจนเสมอไปแต่มีความจำเป็นที่ต้องกู้เงินในระบบเพื่อเอาไปหมุนเวียนธุรกิจและเจ้าหนี้ในระบบยังคงเป็นอันตรายต่อสังคมแม้จะมีกฎหมายมารองรับ สำหรับการศึกษทัศนคติของผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบ ผู้ประกอบธุรกิจมีความเห็นว่าสถานประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบมีทั้งข้อดี ข้อเสียและอยากให้มองแยกเป็นกลุ่มระหว่างเจ้าหนี้เทียบกับเจ้าหนี้ที่มีสถานประกอบการชัดเจนเพราะมีลักษณะ วิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะ เห็นว่าควรแก้ไขส่งเสริมข้อกฎหมายในการควบคุมธุรกิจเงินกู้ในระบบรวมถึงให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาในการวางแผนทางการเงินเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง

คำสำคัญ: ทัศนคติ หนี้ในระบบ สินเชื่อส่วนบุคคล ผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบ

RESEARCH ARTICLE

Attitudes toward Informal Debt in Term of Personal Loans of Residents in Hat Yai, Songkhla Province

Sarit Phosri¹

Klangjai Sangwichitr²

Porntip Jirathumrong³

Panern Intara⁴

Abstract

The purpose of this study was to explore the attitudes of an informal debtor and a non-informal debtor including attitudes toward informal debt, an informal debtor, and an informal debt creditor; as well as to compare the attitudes by individual factors and the informal debt information. The questionnaire was used as an instrument of data collection. The method of data analysis was the descriptive statistics and t-test. The creditors' attitudes were gathered by using the in-depth interview and then interview

---

¹ Graduate Student, Master of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, E-mail: sarit.phosri@gmail.com

² Lecturer, DBA., Department of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, E-mail: klangjai.s@psu.ac.th

³ Lecturer, Department of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, E-mail: porntip.ki@psu.ac.th

⁴ Lecturer, Department of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University, E-mail: panern.i@psu.ac.th

transcripts were analyzed using content analysis techniques. The results revealed that informal debtor's attitudes toward informal debt was informal debt was easier and more convenient than loaning from financial institutions. While the informal debtors and non-informal debtor's attitudes toward informal debtor and informal debt business were that the loan was necessary in order to manage debtor's business cycle even though the informal debt system was harmful to the society. In addition, the results of study from in-depth interview showed that, most interviewees believed informal debt business and financial institution has both advantages and disadvantages. They mentioned that it would be better if there is a law and a policy related to informal debt. Moreover, they would like to be separated from illegal informal debt providers because their characters and loan processes are different from that of illegal informal debt providers. The recommendation is to improve laws and policies to control informal debt business process and to provide knowledge about financial planning for Hat Yai residents.

Keywords: Attitudes, Informal Debt, Personal Loan, Informal Debt Business

บทนำ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันที่สำคัญประการหนึ่งที่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามาเป็นระยะ ๆ จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน คือ ปัญหาหนี้ในระบบ สาเหตุที่ทำให้เรื่องหนี้ในระบบยังคงมีบทบาทและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ มาจากปัจจัยหลายสาเหตุได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาทางการเมืองหรือแม้แต่การปล่อยสินเชื่อมากเกินไปจนเกินความจำเป็นทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จนกลายเป็นปัญหาหนี้ครัวเรือน จากปัญหาดังที่กล่าวมาสถาบันการเงินจึงต้องออกมาตรการในการควบคุมสินเชื่อที่มีเงื่อนไขและกฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนมากขึ้นจนเป็นข้อจำกัดในการเข้าถึงสถาบันการเงินในระบบของประชาชนทุกระดับโดยเฉพาะประชาชนระดับล่าง ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดของประชาชนกลุ่มนี้จะพึงพาได้คือ การกู้เงินนอกระบบ เพราะถือเป็นแหล่งเงินทุนที่เกิดขึ้นมานานและขยายตัวมากขึ้นดังที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน เช่น นายทุนตามหมู่บ้าน ร้านค้าในเมืองต่างๆ หรือ สื่ออินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ โดยเกิดจากความต้องการของประชาชนที่แต่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินในระบบได้จึงเปรียบเสมือนสินเชื่อที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนระดับล่างได้เป็นอย่างดีซึ่งไม่จำเป็นต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เงื่อนไขและข้อตกลงต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของนายทุนนอกระบบเพราะไม่มีตัวกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะจึงเรียกได้ว่าเป็นสินเชื่อแบบอย่างแท้จริง

ตารางที่ 1 จำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ประเภทหนี้สินและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนพ.ศ. 2552 - 2556

จำแนก วัตถุประสงค์ของการ กู้ยืม	ปี 2552		ปี 2554		ปี 2556	
	จำนวน ครัวเรือน	%	จำนวน ครัวเรือน	%	จำนวน ครัวเรือน	%
จำนวนครัวเรือน ที่เป็นหนี้ทั้งสิ้น	11,921,887	100%	11,151,934	100%	10,846,286	100%
หนี้ในระบบ						
ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้าน/ ที่ดิน	1,546,964	13.0%	1,264,286	11.3%	1,425,849	13.1%
ใช้ในการศึกษา	623,519	5.2%	416,955	3.7%	410,438	3.8%
ใช้จ่ายอุปโภค บริโภคอื่นๆ	6,212,197	52.1%	6,470,814	58.0%	6,613,567	61.0%
ใช้ในการทำธุรกิจ	1,498,825	12.6%	1,224,510	11.0%	1,076,124	9.9%
ใช้ในการทำ การเกษตร	4,312,184	36.2%	3,828,526	34.3%	3,850,486	35.5%
อื่นๆ	313,460	2.6%	210,523	1.9%	161,584	1.5%

ตารางที่ 1 จำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ประเภทหนี้สินและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนพ.ศ. 2552 - 2556 (ต่อ)

จำแนก วัตถุประสงค์ของ การกู้ยืม	ปี 2552		ปี 2554		ปี 2556	
	จำนวน ครัวเรือน	%	จำนวน ครัวเรือน	%	จำนวน ครัวเรือน	%
หนี้ในระบบ						
ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้าน/ ที่ดิน	117,487	1.0%	63,655	0.6%	47,581	0.4%
ใช้ในการศึกษา	68,964	0.6%	27,301	0.2%	15,905	0.1%
ใช้จ่ายอุปโภคบริโภค อื่นๆ	1,404,078	11.8%	942,829	8.5%	597,935	5.5%
ใช้ในการทำธุรกิจ	265,084	2.2%	165,807	1.5%	123,775	1.1%
ใช้ในการทำ การเกษตร	253,626	2.1%	169,047	1.5%	102,984	0.9%
อื่นๆ	80,782	0.7%	49,327	0.4%	31,337	0.3%
ประเภทหนี้สิน						
มีหนี้ในระบบ อย่างเดียว	9,822,432	82.4%	9,762,405	87.5%	9,943,509	91.7%
มีหนี้ในระบบ อย่างเดียว	944,486	7.9%	678,305	6.1%	500,381	4.6%
มีหนี้ทั้งในและ นอกระบบ	1,154,969	9.7%	711,225	6.4%	402,396	3.7%

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนระหว่าง พ.ศ. 2552-2556
ทั่วราชอาณาจักร, สำนักสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2556

จากสถิติแนวโน้มจำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ระหว่างปี พ.ศ.2552-2556 ของสำนักสถิติแห่งชาติ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ประเภทหนี้สิน ดังตารางที่ 1 พบว่าจำนวนครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปีโดยในปี พ.ศ. 2556 มีหนี้ในระบบร้อยละ 91.7 ขณะที่หนี้ในระบบมีระดับลดลงอยู่ที่ร้อยละ 4.6 ครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบและนอกระบบอยู่ที่ร้อยละ 3.7 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอันดับแรก คือ การซื้อบ้านที่อยู่อาศัย การศึกษาและการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกรไทยปี พ.ศ. 2558 โดยมองว่าสินเชื่อที่ทำให้หนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่ออเนกประสงค์และสินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจเป็นผลจากการกระตุ้นค่าใช้จ่ายนโยบายประชานิยมทำให้ประชาชนใช้จ่ายเกินตัวซึ่งกลุ่มประชาชนที่ก่อหนี้ในระบบสะสมมากที่สุด คือ กลุ่มประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาท ได้แก่ อาชีพ พ่อค้าแม่ค้า เกษตรกร นักศึกษาและอาชีพรับจ้างรายวัน (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2558) จากข้อมูลดังกล่าวแม้เรื่องหนี้ในระบบจะถูกมองไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นเรื่องที่อันตราย สังคมส่วนใหญ่มองว่าเป็นเรื่องไม่ดี แต่หากพิจารณาจะพบว่าปัญหาทั้งหมดล้วนเกิดจากพฤติกรรมการใช้จ่ายของประชาชนที่ไม่มีวินัยทางการเงินหากรู้จักการบริหารการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล หนี้ในระบบก็ไม่ได้เป็นปัญหาในสังคมเสมอเพราะถือเป็นสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกันประเภทหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อยจึงเป็นการเสริมสภาพคล่องทางการเงินให้แก่ประชาชนที่เดือนร้อนได้ทันที

ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบในรูปแบบสินเชื่อส่วนบุคคลของประชาชนอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อทราบถึงทัศนคติต่อหนี้ในระบบของประชาชนแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งเป็นประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้ในระบบ รวมถึงมุมมองของผู้ประกอบธุรกิจหนี้ในระบบต่อเรื่องหนี้ในระบบ อีกทั้งเทศบาลนครหาดใหญ่จัดได้ว่าเป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญ

ของภาคใต้ และมีภาคอุตสาหกรรมบริการและภาคธุรกิจการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสถานจัดจำหน่ายอาหาร ตาม พ.ร.บ. สาธารณะสุขซึ่งมี 1,600 แห่ง สถานบริการ ตาม พ.ร.บ. สถานบริการ 239 แห่ง และโรงแรม 96 แห่ง (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2558) จึงเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยที่ได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้จำกัดอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาทัศนคติในการหาข้อสรุปเป็นกลางทั้งฝ่ายลูกหนี้และเจ้าหนี้และเป็นการลดระดับความรุนแรงทางสังคมในการเข้าใจถึงทัศนคติของประชาชนทุกฝ่ายต่อเรื่องสินเชื่อในระบบและนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการลดปัญหาทางเศรษฐกิจของสังคมต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องหนี้ในระบบ

ความหมายของหนี้ในระบบ หมายถึง สิทธิภาระผูกพันกันระหว่างบุคคล ฝ่ายหนึ่ง คือ ผู้ให้กู้ยืม(เจ้าหนี้) และอีกฝ่ายคือ ผู้กู้(ลูกหนี้) ซึ่งมีมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ตามแต่ตกลงกันจนเป็นสิทธิภาระหน้าที่ที่จะต้องชำระคืนให้แก่กัน หนี้ที่เกิดขึ้นสามารถเป็นได้ทั้งหนี้ที่เกิดจากสถาบันทางการเงินจึงเรียกว่า หนี้ในระบบ หากเป็นหนี้ที่เกิดจากบุคคลทั่วไป นายทุนเงินกู้ในระบบ ผู้ประกอบการธุรกิจเงินกู้ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย คือ เกินร้อยละ 15 ต่อปี และไม่มีการติดตามกำกับดูแลจากทางภาครัฐเรียกว่า หนี้ในระบบ ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนจึงสรุปความแตกต่างระหว่างหนี้ในระบบ และ หนี้ในระบบ ได้ดังนี้ (อรรถพล อรรถวรเดช และคณะ, 2554)

1. ความน่าเชื่อถือคือความปลอดภัยรวมถึงกฎเกณฑ์ กติกาเงื่อนไขและข้อบังคับต่าง ๆ
2. ข้อจำกัดในการเข้าถึงสถาบันทางการเงินที่มีมากกว่าหนี้ในระบบ

3. รายละเอียดที่ไม่มีความชัดเจนแน่นอนของหนี้ในระบบมากกว่าหนี้ในระบบ
4. ลูกหนี้ที่เป็นหนี้ในระบบมักเสียเปรียบแก่เจ้าหนี้ในระบบเสมอ
สาเหตุของการเกิดหนี้ในระบบ (วันชัย มีชาติ และคณะ, 2556, น. 6)
  1. ปัญหาเศรษฐกิจและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง
  2. ลักษณะและพฤติกรรมของตัวลูกหนี้ มักไม่รู้จักรวบรวมวางแผนทางการเงิน
  3. นโยบายของรัฐบาลและการขาดความต่อเนื่องในการสานต่อนโยบายเดิมได้
  4. นโยบาย เงื่อนไขการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน
  5. ความจำเป็นเร่งด่วน (เหตุฉุกเฉิน)

สรุปได้ว่า บุคคลที่จะเป็นหนี้ระบบได้นั้นส่วนมากมาจากสาเหตุทั้ง 5 นี้ ไม่ทางใดทางหนึ่งจึงก่อให้เกิดกระบวนการเข้าสู่การกู้เงินในระบบ เมื่อมีการกู้เงินในระบบเกิดขึ้นก็จะมีรูปแบบการกู้เงินแตกต่างกันออกไปซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) แนวคิดของมาสโลว์ (Maslow, 1954 อ้างถึงใน อนิวัช แก้วจำนงค์, 2552, น. 66-68) โดยมาสโลว์ระบุว่ามนุษย์จะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานไปยังระดับสูงสุดและได้เป็นผู้คิดค้นรูปแบบทฤษฎีไว้เป็นลำดับ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ซึ่งมีพลังมากที่สุด

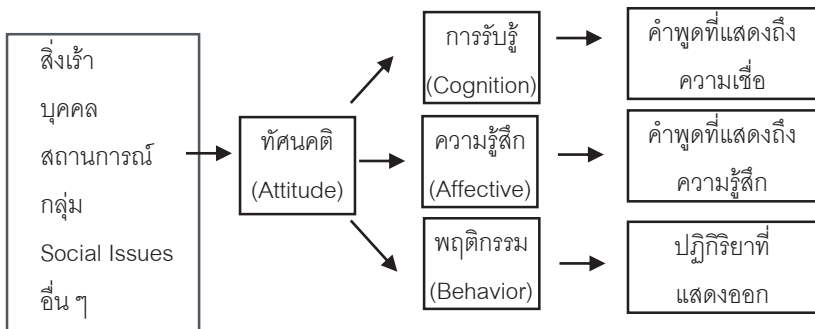
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการในขั้นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อขั้นแรกได้รับการตอบสนอง ความต้องการในขั้นนี้เป็นความต้องการที่จะรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belonging and Love Needs) เมื่อสองขั้นแรกได้รับการสนองความต้องการแล้วมนุษย์จะสร้างความรักและความผูกพันกับผู้อื่น

4. ความต้องการการได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ ความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) และความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem from Others)

5. ความต้องการที่จะเข้าใจประจักษ์ตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการเพื่อตระหนักรู้ความสามารถของตน

แนวคิดและทฤษฎีด้านทัศนคติ

ภาพที่ 1 ขั้นตอนประกอบการเกิดทัศนคติ

ที่มา : ปฏิมา ชพานนท์ (2544, น. 11)

จากภาพที่ 1 ทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นปฏิกริยากับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติอยู่สามส่วน ได้แก่ (ปฏิมาชพานนท์ 2544, น. 11)

1. ด้านความคิดและความเข้าใจ (Cognition Component) องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ การจดจำนึกคิด ความคิดข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. ด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นปฏิกริยาในลักษณะทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกว่าพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

3. ด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เป็นการตอบสนองของการกระทำต่อสถานการณ์นั้น ๆ ณ ขณะที่พบเจอหรือสิ่งเข้าที่มากกระทบ เมื่อเรามีความคิดจากองค์ประกอบด้านความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกมาแล้วก็จะประมวลผลออกมาเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา

สรุปได้ว่า การเกิดทัศนคติอาจเกิดทั้งในแง่บวกหรือแง่ลบได้โดยเกิดจากการก่อตัวของทัศนคติที่สะสมไว้เป็นความคิดและความรู้สึกจนสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาตามทัศนคติต่อสิ่งนั้นตามแต่ละบุคคลซึ่งมีความคิดที่เหมือนกันหรือต่างกันได้ (ดารณี พานทอง, 2542)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณิจ แก่นจัน (2548) ศึกษาสภาพการมีหนึ่งนอกระบบของประชาชนในกิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าประชาชนที่มีภาระหนึ่งนอกระบบซ้ำซาก ติดต่อกันเกิน 5 ปี ของกิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก ที่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ประสบปัญหาสังคมและความยากจนเพื่อออกไปลงทุนประกอบอาชีพ ทั้งด้านการเกษตรกรรมและอื่น ๆ ในขณะที่ วาสนา สิ้นเปียง (2550) ศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้จ่ายเงินนอกระบบของผู้กู้ในอำเภอสันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าหนึ่งนอกระบบตอบสนองปัจจัยพื้นฐานในชีวิตประจำวันและ

ความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกู้เงินนอกระบบ กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ของ วนิดา ปาหินา (2552) และการศึกษาการเป็นหนี้นอกระบบของพนักงาน: กรณีศึกษา นิคมสวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ของ วนิศา โชคปลอด (2554)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยในปัจจุบันเป็นการศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมที่มีผลต่อเรื่องหนี้นอกระบบ แต่ยังไม่มีการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของคนที่เป็หนี้นอกระบบ ตลอดจนผู้ประกอบการหนี้นอกระบบ นอกจากนี้ หากพิจารณางานวิจัยทางการเงินในระดับพื้นที่ ที่ผ่านมาพบว่า ในพื้นที่ภาคใต้ มีการศึกษาในลักษณะหนี้ขององค์กร เช่น งานศึกษาของ สมนึก เอื้อจิระพงศ์พันธ์ และคณะ (2548) ที่ศึกษาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่มีปัญหาในพื้นที่ภาคใต้ ขณะที่ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ยังไม่พบงานศึกษาด้านการเงินระดับองค์กรหรือการเงินส่วนบุคคล มีเฉพาะงานศึกษาประเด็นบริหารธุรกิจอื่นๆ เช่น งานวิจัยของ ศราวุธ เงินตระกูลเลิศ และยุพาวดี สมบูรณ์กุล (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจขายตรงของประชาชนในพื้นที่หาดใหญ่ ดังนั้น การวิจัยเรื่องหนี้นอกระบบในรูปสินเชื่อบุคคลของประชาชนอำเภอหาดใหญ่ ในครั้งนี้ จึงมีความสำคัญอย่างมากทั้งในแง่ของการเพิ่มเติมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล และการจัดการหนี้นอกระบบของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed Method) โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้ รวม 400 ตัวอย่างและรวบรวม

ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจเงินกู้ในระบบทั้งหมด 5 ราย ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้สอบถามประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้ในระบบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีระดับความน่าเชื่อถือที่ 0.772 ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นหนี้ในระบบของประชาชนที่เป็นหนี้ ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นหนี้ จำนวนเงินกู้ จำนวนเงินผ่อน อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการผ่อน แหล่งเงินกู้ การจ่ายหนี้ตรงตามเวลา วัตถุประสงค์ในการกู้หนี้ในระบบ การปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่มีต่อลูกหนี้

ส่วนที่ 3 ได้แก่ ทัศนคติต่อหนี้ในระบบ ทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบ ทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบ

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย 3 ส่วน ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ จำนวนลูกหนี้และกลุ่มลูกหนี้ เงินปล่อยกู้ อัตราดอกเบี้ย หลักประกันในการกู้ยืม ระยะเวลาผ่อนชำระ การปฏิบัติต่อลูกหนี้

ส่วนที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อการเป็นหนี้ในระบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลการเป็นหนี้ในระบบ รวมถึงทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบโดยภาพรวมของประชาชนที่เป็นหนี้และประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ ใช้การวิเคราะห์ t-test ในการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบโดยภาพรวมของประชาชนที่เป็นหนี้และประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ทัศนคติของผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบ

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลการเป็นหนี้ในระบบ ประชาชนที่เป็นหนี้ในระบบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ประกอบอาชีพแม่บ้าน/รับจ้างทั่วไป มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คนและมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท สำหรับประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ในระบบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท สำหรับข้อมูลการเป็นหนี้ในระบบของประชาชนที่เป็นหนี้ ส่วนใหญ่เป็นหนี้มาเป็นระยะเวลา 1-2 ปี จำนวนเงินที่กู้ยืมอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จ่ายดอกเบี้ยในอัตราไม่เกินร้อยละ 5 ต่อเดือน ระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้อยู่ระหว่าง 6-12 เดือน เงินผ่อนชำระหนี้ไม่เกิน 5,000 บาท/เดือน แหล่งเงินกู้จะเป็นนายทุน/คนรู้จักในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะจ่ายดอกเบี้ยตรงตามเวลาโดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อหมุนเวียนธุรกิจและหากจ่ายเงินไม่ครบตามกำหนดเจ้าหนี้ส่วนใหญ่จะคิดดอกเบี้ยเพิ่ม

2. ทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบโดยภาพรวมของประชาชนที่เป็นหนี้และประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ทัศนคติต่อหนี้ในระบบ สรุปได้ว่า ด้านทัศนคติต่อหนี้ในระบบของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อเรื่องหนี้ในระบบใกล้เคียงกันโดยมองในเรื่องของหนี้ในระบบเป็นเรื่องง่าย สะดวก รวดเร็วกว่าสถาบันทางการเงิน ($\bar{X} = 3.94$) หากเก็บดอกเบี้ยไม่เกินกว่ากฎหมายกำหนดก็เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 3.64$) และประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ในระบบยังคงเห็นว่าหนี้ในระบบเป็นเรื่องที่รุนแรงในสังคมไทยในขณะที่ประชาชนที่เป็นหนี้ในระบบมองเป็นเรื่องปกติ ($\bar{X} = 2.29$)

ทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบ สรุปได้ว่า ด้านทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่ตรงกันในเรื่อง ลูกหนี้ในระบบไม่ได้มีฐานะยากจนเสมอไปแต่มีความจำเป็นต้องกู้เงินในระบบเพื่อเอาไปหมุนเวียนธุรกิจใช้จ่ายส่วนตัว ($\bar{X} 3.78$) และไม่เห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่า “ลูกหนี้ในระบบส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้าหนี้ มีส่วนน้อยที่มีการหลบเลี่ยง เช่น เปลี่ยนชื่อ หลบหนีย้ายที่อยู่ หรือมีเงินแต่ไม่มาจ่าย เป็นต้น” จึงสรุปได้ว่าลูกหนี้ในระบบส่วนใหญ่ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้าหนี้ ($\bar{X} = 2.20$)

ทัศนคติที่มีต่อเจ้าหนี้ในระบบ สรุปได้ว่า ด้านทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่ตรงกัน คือ หากรัฐบาลมีนโยบายควบคุมเจ้าหนี้ในระบบเป็นทางการจะทำให้เจ้าหนี้ในระบบมีความปลอดภัยน่าเชื่อถือมากขึ้น ($\bar{X} = 3.87$) และไม่เห็นด้วยเหมือนกันในเรื่องที่ เจ้าหนี้ในระบบไม่ได้อันตรายไปมากกว่าเจ้าหนี้ในระบบหากมีกฎหมายรองรับหรือบทลงโทษที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.26$)

สำหรับผลการศึกษาเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าหากเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อหนี้นอกระบบระหว่างกันของประชาชนที่เป็นหนี้กับประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเป็นหนี้นอกระบบระหว่างประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้นอกระบบ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเป็นหนี้นอกระบบระหว่างประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ทัศนคติต่อภาพรวม ของ หนี้นอกระบบ	ประชาชนที่เป็นหนี้ (n = 200)		ประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ (n = 200)		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	- ทัศนคติต่อหนี้ นอกระบบ	3.57	0.49	3.30		
- ทัศนคติต่อลูกหนี้ นอกระบบ	3.29	0.36	3.17	0.37	3.19	0.00*
- ทัศนคติต่อเจ้าหนี้ นอกระบบ	3.34	0.40	3.27	0.39	1.80	0.07
รวม	3.40	0.32	3.25	0.35	4.53	0.00*

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้นอกระบบในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีทัศนคติต่อการเป็นหนี้นอกระบบโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่เป็นหนี้เห็นด้วย

กับการเป็นหนี้ในระบบโดยภาพรวม ($\bar{X}=3.40$) มากกว่าประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ ($\bar{X}=3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ทัศนคติต่อหนี้ในระบบและลูกหนี้ในระบบ โดยประชาชนที่เป็นหนี้เห็นด้วยกับหนี้ในระบบ ($\bar{X}=3.57$) และลูกหนี้ในระบบ ($\bar{X}=3.29$) มากกว่าประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ส่วนทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบ ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบของผู้ประกอบธุรกิจ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 30 - 60 ปี ระดับการศึกษามีตั้งแต่มัธยมศึกษาไปจนถึงระดับปริญญาตรี รายได้ส่วนใหญ่ตั้งแต่ 100,000 บาทขึ้นไป ลักษณะของกิจการ คือ รับจัดไฟแนนซ์รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รวมถึงการจำนอง ขายฝากที่ดิน โดยมีกลุ่มลูกหนี้หลักคือ บุคคลทั่วไป ยกเว้น ทหาร ตำรวจ ข้าราชการเนื่องจากปัญหาการติดตามทวงถาม จำนวนเงินปล่อยกู้มีตั้งแต่ 5,000 - 1,000,000 บาท กรณีไม่มีหลักทรัพย์สามารถปล่อยเงินกู้ได้แต่ให้วงเงินน้อยกว่า อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3-4 ต่อเดือน หลักประกันในการกู้ คือ บุคคลค้ำประกัน โฉนดที่ดิน ระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ตั้งแต่ 12 - 60 เดือน ลักษณะการติดตามทวงถามเบื้องต้นจะใช้การโทรศัพท์ไปคุยสอบถาม หากลูกหนี้ยังไม่มาชำระหนี้ก็ส่งพนักงานไปติดตาม ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบโดยภาพรวมของผู้ประกอบการธุรกิจเงินกู้ในระบบอยากให้มองว่าธุรกิจเงินกู้ในระบบก็มีลักษณะเหมือนธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป ดอกเบี้ยคือกำไร เงินลงทุน คือ สินค้าชนิดหนึ่งหากเปรียบเทียบกับธนาคารพบว่ามีข้อดีข้อเสียต่างกัน และต้องการให้แยกเป็นกลุ่มอย่างชัดเจน เพราะลักษณะการปฏิบัติที่รุนแรงต่อลูกหนี้ในระบบล้วนมาจากเจ้าหนี้เถื่อนที่ไม่มีตัวตน การทำร้ายร่างกาย

การคิดอัตราดอกเบี้ยสูงเกินกว่ากฎหมายกำหนดแต่ในฐานะเจ้าหนี้ที่ประกอบธุรกิจมีสถานที่ชัดเจน ลูกหนี้จึงสามารถมีตัวเลือกในการกู้เงินนอกระบบมากขึ้นทำให้ความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน หากรัฐบาลมีกฎหมายรองรับเจ้าหนี้ในระบบผู้ประกอบการมองว่าไม่ส่งผลกระทบต่อเพราะส่วนใหญ่ก็จดทะเบียนการค้าเสียภาษีอย่างถูกต้อง อีกทั้งมองว่าเป็นเรื่องดีที่ลดปัญหาเจ้าหนี้เถื่อนที่ไม่มีตัวตนแต่ต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นกฎหมายด้านใดเพราะหากมีกฎหมายมารองรับก็ต้องการให้กำหนดเงื่อนไขกันทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งฝ่ายลูกหนี้และเจ้าหนี้

อภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบในรูปแบบสินเชื่อส่วนบุคคลของประชาชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สรุปประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษางานวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่กู้เงินนอกระบบมาใช้จะเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวและมีช่วงอายุมากพอที่จะเป็นเสาหลักของครอบครัวที่จำเป็นจะต้องดูแลรับผิดชอบสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อการอยู่รอดในแต่ละวันไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าอาหารสิ่งของจำเป็นต่าง ๆ ค่าเดินทาง ค่าเทอมบุตรหรือแม้แต่การลงทุนประกอบอาชีพล่วงหน้าแล้วแต่เป็นสิ่งจำเป็นแทบทั้งสิ้น ดังนั้น การกู้เงินนอกระบบยังคงเป็นทางออกที่สำคัญแก่กลุ่มคนระดับล่างกลุ่มนี้อยู่เสมอและก็ยังมีความสำคัญในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานซึ่งตรงกับแนวคิดของมาสโลว์เห็นได้จากคำกล่าวที่ว่าหากได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแล้วคนเหล่านี้ก็จะหาความต้องการที่ดีขึ้นอีกระดับเพื่อยกมาตรฐานของชีวิตให้เป็นที่น่าพอใจในสังคมต่อไป ซึ่งถ้าหากมองถึงความจริงแล้วเป็นการยากที่กลุ่มคนเหล่านี้จะยกมาตรฐานของชีวิตได้ง่ายด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น รายได้น้อย ความมั่นใจไม่คงของอาชีพ สภาพความ

เป็นอยู่ในสังคม ฯลฯ เป็นต้น ยังคงเป็นอุปสรรคให้กลุ่มคนเหล่านี้ยังต้องพึ่งพาการกู้เงินนอกระบบอยู่เหมือนเดิมในปัจจุบัน

2. ทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบโดยภาพรวมของประชาชนที่เป็นหนี้ประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้และผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้ในระบบ อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ทัศนคติต่อหนี้ในระบบ พบว่าประชาชนที่เป็นหนี้ในระบบมีทัศนคติในระดับที่เห็นด้วยโดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ เพราะหนี้ในระบบสามารถเข้าถึงง่าย สะดวก รวดเร็ว และอนุมัติง่ายกว่าสถาบันทางการเงินสำหรับทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบและทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับเฉย ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันซึ่งพบว่าประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้อาจจะมองว่าไม่มีความจำเป็นหรือความต้องการกู้เงิน เพราะมีรายได้มั่นคงเพียงพอหรือไม่มีภาวะเหมือนกับประชาชนที่เป็นหนี้ รวมถึงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในชีวิตที่ดีกว่าจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกู้เงินจึงไม่ประสบการณืโดยตรงกับทางเจ้าหนี้ในเรื่องของลักษณะการปฏิบัติ ปัญหาการทวงหนี้แต่อาจจะมีประสบการณ์บางอย่างโดยเฉพาะทางเจ้าหนี้ในระบบโดยผลการศึกษาพบว่าทั้ง 2 กลุ่มยังมองเจ้าหนี้ระบบไปในทางลบ คือ เป็นบุคคลอันตรายแม้ทางภาครัฐจะออกกฎหมายมาควบคุมซึ่งอาจติดตามข่าวสารกรทำร้ายลูกหนี้ผ่านสื่อในสังคมบ่อยครั้งทำให้ทัศนคติของประชาชนทั้ง 2 กลุ่มออกมาไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอาจเป็นในเรื่องของการใช้ชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ในสังคมหรือพื้นที่หลังครอบครัวที่ดีอยู่แล้วจึงทำให้ทัศนคติของคนแต่ละกลุ่มมองไม่เหมือนกัน เพราะฐานะครอบครัวในสังคม การงานที่มั่นคงอยู่อยู่แล้ว แต่ขณะที่อีกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหนี้จะพบว่าสภาพความเป็นอยู่ ฐานะทางครอบครัวไม่ดีเท่ากับกลุ่มที่กล่าวไว้ข้างต้น ประกอบกับความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพที่รายได้น้อยจึงมีทัศนคติที่ดี

ต่อการกู้เงินนอกระบบเพราะเป็นทางออกที่ดีที่สุดของคนเหล่านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ลินเปียง (2550) ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง พฤติกรรมการเลือกใช้น้เงินกู้นอกระบบของผู้กู้ในอำเภอสันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวไว้ว่าวัตถุประสงค์หลักของความต้องการเงินเพื่อใช้ตอบสนองปัจจัยพื้นฐานในชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา จำปาทอง (2556) ได้ศึกษาหลักเกณฑ์การให้กู้ธุรกิจเงินกู้นอกระบบพบว่าสถาบันทางการเงินไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการเงินและการบริการได้อย่างเพียงพอแต่การกู้ยืมเงินกู้นอกระบบมีความยืดหยุ่นมากกว่าการแม้จะมีอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมของธุรกิจเงินกู้สูงแต่เป็นตัวเลือกที่สำคัญ

2.2 ทศนคติต่อหนี้นอกระบบของผู้ประกอบธุรกิจเงินกู้นอกระบบ อภิปรายผลได้ว่าผู้ประกอบการยังคงประเมินธุรกิจตนเองเป็นเหมือนธุรกิจอื่น ๆ มีการบริการหลากหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองลูกหนี้ได้เป็นอย่างดีแต่เมื่อลูกหนี้ได้ตัดสินใจเลือกใช้บริการเงินกู้นอกระบบไปแล้วก็ต้องมีความซื่อสัตย์และรู้จักความรับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้ในแก่เจ้าหนี้โดยตรงไปตรงมาเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา แม้ในปัจจุบันทางรัฐได้ออกพระราชบัญญัติการทวงหนี้ที่มีมาตรการลดปัญหา ความรุนแรงจากทางเจ้าหนี้ สิ่งที่ได้จากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการยินดีที่จะพร้อมยินดีที่จะรับเงื่อนไขจากภาครัฐให้เข้ามากำกับดูแลแก้ไขและปฏิบัติตามกฎได้เช่นกันหากไม่เกิดผลกระทบต่อเจ้าหนี้มากแต่ประการใดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏพร เดชคำรณรัตน์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกใช้บริการกู้ยืมเงินทุนนอกระบบของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิจิตรพบว่า ผู้กู้มีกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการกู้ยืมเงินทุนนอกระบบด้านทัศนคติหลังจากการใช้บริการมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินทางเลือกด้านตระหนักถึงปัญหา ด้านการตัดสินใจเงินและด้านการแสวงหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจกู้เงินตามลำดับ

2.3 สำหรับข้อสังเกตเพิ่มเติมหากเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบระหว่างประชาชนที่เป็นหนี้และไม่เคยเป็นหนี้ พบว่า ประชาชนที่เป็นหนี้มีทัศนคติต่อหนี้ในระบบและทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบเห็นด้วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยเห็นด้วยมากกว่าประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้ เพราะประชาชนที่เป็นหนี้รับรู้ เข้าใจถึงสาเหตุและปัญหาการเป็นหนี้เป็นอย่างดี สำหรับประชาชนที่ไม่เคยเป็นหนี้มอง ทัศนคติต่อหนี้ในระบบและทัศนคติต่อลูกหนี้ในระบบไม่แตกต่างกันเพราะมองในเรื่องฐานะ ความเป็นอยู่ของตัวลูกหนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริมนต์ ชีวะอิศระกุล (2551) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมและอาจเป็นได้ทั้งที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ส่วนทัศนคติต่อเจ้าหนี้ในระบบมีความเห็นไม่ต่างกันโดยทั้ง 2 กลุ่มมองว่า เจ้าหนี้ในระบบเป็นภัยต่อสังคมแม้รัฐบาลจะออกกฎหมายควบคุมก็ตามแสดงให้เห็นว่าจากการศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังคงมองเรื่องของเจ้าหนี้เป็นบุคคลที่อันตรายและยังคงเป็นปัญหาทางสังคมอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. **ด้านกฎหมาย** ควรปรับปรุง แก้ไขให้มีข้อกำหนดกฎหมายในการควบคุมธุรกิจเงินกู้ในระบบเพื่อให้หนี้ในระบบมีความชัดเจนเพื่อมีความเหมาะสมเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

2. **ด้านสถาบันการเงินเอกชน** ควรมีการปรับปรุงการพิจารณาขั้นตอน และเงื่อนไขของสถาบันทางการเงินในระบบ โดยออกแบบเงื่อนไขการให้สินเชื่อส่วนบุคคล เพื่อให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยและไม่มีความรู้ทางการเงิน

ประกัน สามารถขอสินเชื่อในระบบได้มากขึ้น นอกจากนี้ควรมีการลดขั้นตอนการพิจารณาการให้สินเชื่อ เพื่อลดปริมาณหนี้ในระบบ

3. ด้านหน่วยงานภาครัฐ ควรเพิ่มนโยบายการให้สินเชื่อ โดยให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFIs) ตอบสนองนโยบาย การให้สินเชื่อส่วนบุคคลเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ง่ายขึ้น และมีส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินให้กับประชาชนทั่วไป เพื่อให้แต่ละครอบครัวมีรับผิดชอบด้านการเงินของตนเองมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเข้าใจถึงสภาพปัญหาในแต่ละท้องถิ่น รวมถึงกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและรับรู้ถึงปัญหาต่อทัศนคติที่มีต่อหนี้ในระบบ
2. ควรมีการศึกษาจากปัจจัยความต้องการในการขอสินเชื่อของประชาชนที่มีหนี้ในระบบ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบเงื่อนไขการให้สินเชื่อส่วนบุคคลที่ตรงต่อความต้องการของประชาชนในทุกระดับ
3. ควรเปรียบเทียบกันระหว่างสินเชื่อเงินกู้ในระบบ กับ สินเชื่อจากสถาบันทางการเงินหรือกลุ่ม Non-bank เพื่อเปรียบเทียบถึงบทบาททัศนคติว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
4. จากการออกกฎหมายหรือพระราชบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับหนี้ในระบบ เช่น พระราชบัญญัติทวงหนี้ สินเชื่อนาโนไฟแนนซ์ เป็นต้น จึงเหมาะที่จะศึกษางานวิจัยในหัวข้อใหม่ ๆ ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมต่อกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มป้องกันการเงินนอกระบบ. (2555). **การเงินนอกระบบคืออะไร.**

สืบค้น 15 กรกฎาคม 2558,

จาก <http://www.1359.in.th/1359/protectme.php>

กาญจนา ภัทรพฤกษา. (2546). **ทัศนคติของพนักงานที่มีต่อ บริษัท ทศท**

คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน): กรณีศึกษาพนักงานที่สังกัด

ส่วนปฏิบัติการจังหวัดสงขลา. สาขารัฐประศาสนศาสตร์,

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัย.** เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช้าง.

คณิจ แก่นจันทร์. (2548). **สภาพมีหนี้นอกระบบของประชาชนในกิ่งอำเภอ**

เหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา.

จริยา ภัทรธีรานันท์. (2546). **ปัญหาหนี้เสียของสถาบันการเงินช่วงวิกฤต**

เศรษฐกิจ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา

การบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐพร เดชคำรนรัตน์. (2555). **การตัดสินใจเลือกใช้บริการกั๊ยมเงินนอกระบบ**

ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิจิตร. บธ.ม. สาขาวิชา

การบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร,

มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดารณี พานทอง. (2542). **ทฤษฎีการจูงใจ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

- เต็มศักดิ์ คทวณิช. (2546). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เทศบาลนครหาดใหญ่. (2558). **ข้อมูลพื้นฐานขนาดใหญ่**. สืบค้น 15 มีนาคม 2558, จาก <http://www.hatyaicity.go.th/content/15>
- ปฎิมา ชพานนท์. (2544). **ทัศนคติต่อการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ในสังกัดสำนักงานเขตส่วนภูมิภาค เขต 22 สารนิพนธ์ รม.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา**.
- ภัทรภร เท่งเจียว. (2548). **การจัดการการติดตามการทวงหนี้เงินกู้ นอกระบบ: กรณีผู้ประกอบการให้กู้ยืมเงินนอกระบบเขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัลลิกา ดันสอน. (2544). **พฤติกรรมมองค์การ**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซ์เบอร์เน็ท จำกัด.
- ราชัน โสภณทัต. (2541). **ทัศนคติของประชาชนผู้มาติดต่อราชการที่สถานีตำรวจตำบลบางขนาก**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา ปาหิษา. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อการกู้เงินนอกระบบ กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร**. หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจภาคพิเศษ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วนิดา ไชคปลอด. (2554). **การเป็นหนี้นอกระบบของพนักงาน: กรณีศึกษา นิคมอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ศรีราชา จังหวัดชลบุรี**. สารนิพนธ์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงาน ยุติธรรมและสังคม, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วันชัย มีชาติ และคณะ. (2556). รายงานการวิจัยโครงการศึกษาพัฒนา
นโยบายการยุติธรรมเพื่อแก้ปัญหาหนี้ในระบบ. รายงานวิจัย
เสนอต่อสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา สิ้นเปียง. (2550). พฤติกรรมการเลือกใช้นโยบายของผู้กู้
ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศราวุธ เจนตระกุลเลิศ และยุพาวดี สมบูรณ์กุล. (2549). ขายตรง : อาชีพใหม่ของ
คนหาดีใหญ่. วารสารวิทยาการจัการ, 24(1), 17-33.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2558). มองเศรษฐกิจ ฉบับที่ 3597. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์
2558, จาก [https://www.kasikomresearch.com/TH/K-
EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=34794](https://www.kasikomresearch.com/TH/K-EconAnalysis/Pages/ViewSummary.aspx?docid=34794)
- สมนึก เอื้อจิระพงศ์พันธ์, ปิยะ ปานผู้มีทรัพย์ และธานี หวังประดิษฐ์. (2548).
การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่มีปัญหา กรณีศึกษา
การดำเนินการของสำนักงานจัดการทรัพย์สินเขตภาคใต้
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). วารสารวิทยาการจัการ,
23(2), 53-67.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). จำนวนครัวเรือนที่เป็นหนี้ จำแนกตาม
วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมประเภทหนี้สิน รายภาคและ
เขตการปกครอง พ.ศ. 2556. สืบค้น 22 มีนาคม 2558,
จาก [http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/
search_center/23project-th.htm](http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm)

สุจิตรา จำปาทอง. (2556). **หลักเกณฑ์การให้กู้ธุรกิจเงินกู้นอกระบบ.**

สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อนิวัช แก้วจำนงค์. (2552). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพฯ: ภาควิชา

บริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อรรถพล อรรถวรเดช, ปราณคินทร์ กัตัญญตานนท์, เขมฤทัย ต้นหยงมาศ,

วรปรานี สิทธิสรวง และธีวรา สุมาวงศ์. (2554). **โครงการวิจัย เรื่อง**

การศึกษาแนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมายในการกำตักดับดูแล

และแก้ไขปัญหาเจ้าหนี้ในระบบ. สำนักกฎหมาย สำนักงาน

เศรษฐกิจการคลัง.